

genachtig weder, te kunnen blijven vuren, zonder dat dezelve eenig nieuw licht verspreiden over de verdere gewigtige eigenschappen, die men aan deze geweren toekent. Dezelve zijn des niet te min zeer belangrijk, al was het alleen daarom, dat de in Hanover verkregene uitkomsten overeen komen met die, welke de gedane proeven in Frankrijk hebben opgeleverd, zoo dat deze daardoor bevestigd zijn geworden.

» Deze proeven, waarbij men de dagelijksche onderzanding der jagt-liefhebbers nog kan voegen, hebben, met betrekking tot het bovenaangeduide, reeds sedert eenen geruimen tijd allen twijfel, omtrent het voordeel van het percussie-stelsel, weggenomen.

» Met geheel andere inzichten worden echter tegenwoordig deze nasporingen voortgezet. Thans bedoelt men meer bijzonder om de voordeeligste zamenstelling dezer geweren te bepalen; zoo dat zij aan alle de vereischten, van de dienst te velde kunnen voldoen. De voornaamste bepalingen, welke men zich bij het doen dezer nasporingen heeft voorgeschreven, bestaan voornamelijk in: deze geweren de noodige sterkte te geven, het niet vuurvatten der ladingen voor te komen, door het aanzetten en indringen van vreemde zelfstandigheden in de opening van het schoorsteentje of het zundgat, te beletten, en de werking van de ruimaald gemakkelijk te maken; de moeilijkheid, die er bij den infanterist zoude ontstaan, om bij slecht, koud of vochtig weder, een klein voorwerp zoo als de percussie-hoedjes, doelmatig te behandelen, weg te nemen; het bepalen, hoe en waar deze hoedjes afzonderlijk te bergen en mede te voeren, zonder tot werktuigen, om dezelve op het schoorsteentje te plaatsen, toevlugt te nemen, welke altijd aan het bederven of aan het verliezen onderhevig zijn.

» De proeven, in Hanover genomen, verspreiden over dit gedeelte van het vraagstuk, weinig licht; terwijl de nasporingen, welke men hier, omtrent het vroegerbedoelde gedeelte, reeds gedaan heeft, de voldoende uitkomsten beloven.»

Zoo als wij hier boven reeds gezegd hebben, kwamen ons de uitkomsten dezer proeven belangrijk genoeg voor, om dezelve onzen lezers kortelijk mede te deelen; dewijl ons deze mededeeling tevens in de gelegenheid stelt, van eene, bij ons te lande gedane ontdekking, of liever wijziging en toepassing, van het percussie-stelsel op onze munitie-geweren, gewag te maken. Het toeval had *Spectator* in de maand Januarij 1850, in 's Hage zijnde, met deze wijziging en met den uitvinder, den Kapitein *Dinaux*, van het korps Rijdende Artillerie, in kennis gebracht.

Genoemde Kapitein heeft, in navolging der toepassing van dit stelsel op het veldgeschut, door eene kleine en onkostbare verandering (dezelve zoude slechts voor ieder gewoon munitie-geweer op *f* 2,00 te staan komen) van den haan, het pandeksel en de aanbrenging van een afgeknot ijzer kegeltje of aanbeeldje in het midden der pan van ons gewoon munitie-geweer, en de doelmatige en tevens eenvoudige bevestiging van het percussie-hoedje aan de patroon, aan de meeste vereischten, van de door den Generaal *de Carreman* aangevoerde vraagpunten, voldaan.

Meergenoemde Kapitein bevond zich destijds juist te 's Hage, om een aldus gewijzigd munitie-geweer, met bijvoeging eener beschrijvende memorie aan Z. K. H. den Prins Admiraal en Kolonel-Generaal aan te bieden, en een onderzoek deswegen te verzoeken. Het is ons echter onbekend, of aan dit verzoek werkelijk gevolg is gegeven. Hoe het ook zij, de aangebrachte wijziging werd door *Spectator* zeer vernuftig uitgedacht bevonden, vooral wat de aanbrenging van het percussie-hoedje betreft, en verdient in alle hare bijzonderheden bekend gemaakt te worden. Wij twifelen niet, of het afschrift der hiervoorbedoelde memorie met eene schetsteekening van het veranderd slot, zal nog wel bij genoemden Kapitein berusten; en wij houden ons verzekerd, dat de toezending dezer stukken aan *Spectator*, die zich beijveren zoude, dezelve in een zijner nommers mede te deelen, veel genoeg en nut aan het lezend militair publiek zoude verschaffen.

GESCHIEDKUNDIGE NASPORINGEN,

OMTRENT HET GEBRUIK VAN HONDEN IN DEN OORLOG.

Het is nog niet zeer lang geleden, dat een hoofd-officier van het Nederlandsche leger in de Oost-Indiën de aandacht weder op het gebruik van honden in den oorlog vestigde. Wij zullen hier niet treden in een betoog van de voor- of nadeelen, van het edele of onedele dezer wijze van krijgvoering; doch wij werden, door de herinnering van het voorstel des bewustens officiers, tot eenige historische nasporingen, dit onderwerp betreffende, geleid. Reeds was deze arbeid eenigzins gevorderd, toen wij in een nog onuitgegeven Fransch geschrift, deze stoffe mede behandeld vonden. Wij maken daarvan in het volgend opstel gebruik.

Het gebruik van honden in den oorlog, hetzij binnen steden en vestingen, hetzij bij de legers te velde, is reeds van oude dageekening. Dat deze dieren tot de vaste bezetting van Rome's kapitol behoorden is algemeen bekend, even als de gebeurtenis, waarbij deze wachters, door de ganzen in waakzaamheid overtroffen werden. Men zal zich herinneren, dat te dezer gelegen-

heid de honden de toelage, tot hun onderhoud door 's lands kas verstrekt, verloren, wordende deze gelden verder ten behoeve der ganzen besteed.

De honden van het kapitoel, even als die, welke nog in de laatste eeuwen, Sint-Malo bewaakten, vormden eene soort van stedelijke wacht. Zij werden echter ook in het open veld, bij krijgstogten gebruikt, waarbij zij als een afzonderlijk wapen konden worden beschouwd.

Een oud geschiedschrijver verhaalt, dat Agesipolis, aan het hoofd der Lacedemoniërs, Mantinea belegerende, beletten wilde, dat zijne hondgenooten, die onwillens optrokken, met de belegerden in gemeenschap kwamen. Daartoe zette hij posten van honden uit, die de vlugtelingen, bij de grenzen van het legerkamp, staande hielden of terug dreven. Volgens denzelfden schrijver bediende Aliates, koning van Lydië, zich van honden, als hulp-troepen in het gevecht; terwijl de Lydiërs meermalen aan deze dieren de overwinning te danken hadden.

Ook Philippus bezigde, bij zijne verovering van de landstreek der Arbeliers, eenen bergachtigen en dik bewassen grond, afgerigte honden tot het opsporen dier horden.

Alianus zegt, bij het verhalen van eenen veldslag door de Magnesiers aan die van Ephesen geleverd, dat de eerstgenoemden met behulp van honden de overwinning behaalden. Hij zegt ook, dat de Colophoniers cohorten honden aanhielden, welke zij als voorhoede bezigden, en die de vijandelijke gelederen in verwarring bragten.

Plinius, wel verre van deze soort van strijders gering te achten, spreekt er van als van nuttige en magtige hondgenooten, wier bijstand des te kostbaarder was, daar zij, eenmaal in het gevecht zijnde, los lieten, noch vlugten, en in het geheel niet lastig vielen om eerteekenen, bevorderingen of verhooging van soldij.

Men leest bij denzelfden geschiedschrijver, dat de ontroonde vorst der Garamanten alleen door behulp van een leger van tweehonderd honden zijnen troon hernam. » Onder hunne vanden, » zegt Plinius, » kwam hij uit zijne ballingschap terug.»

Olaf Magnus, aartsbisschop van Upsal en geloofwaardig schrijver, heeft in de zestiende eeuw eene geschiedenis van de zeden en oorlogen der Noordsche volken geschreven, waarin hij zegt, dat de Finlanders de honden zeer behendig wisten af te rigten, om de ruitery te bestrijden. Zij leerden dit dier, tegen de paarden op te springen, (waartoe het reeds uit deszelfs aard geneigd is) om dezen vervolgens aan den hals of het hoofd te bijten. Deze schrijver meldt, dat Hendrik VIII, koning van Engeland, hulpbonden ter bestrijding van Frans I aan Karel V zendende, vier honderd Engelsche honden daarbij voegde.

Ook de koningen van Schotland verwaarloosden deze zuinige wijze van bestrijding der oproerige volkstammen niet. O. a. deelt *Walter Scott* daar van eenige voorbeelden mede.

Het is niet onmogelijk, dat in het waar of verduikt verhaal van *Vertot*, betrekkelijk den draak van Rhodes en de honden afgerigt tot bevechting van dat monster, deze schrijver geleid is

geworden door de bovengemelde Finlandsche en Engelsche gebruiken.

De geschiedschrijver Sabellicus, in 1506 gestorven, zegt, dat de vesting Sint-Malo geene andere bezetting had dan honden, welke men in volle vrijheid buiten derzelver kazerne liet, zoodra de stads poorten gesloten waren. Hunne waakzaamheid werd nooit bedrogen. Dat gebruik is tot de voorlaatste eeuw behouden gebleven; ja zelfs stamt daarvan nog een Fransch gemeenzaam spreekwoord, betrekkelijk dun gebeende menschen af (1).

De verovering van Amerika door de Spanjaarden, gekenmerkt door talloze wreedheden, slaagde grootendeels door behulp der honden, welke men tegen de Indianen had afgerigt! De geschiedschrijvers, die daarvan melding maken, verzekeren, dat deze barbaarsche krijgvoerders vrij wat meer diensten van hunne honden dan van hun geschut trokken; omdat deze doggen, den vijand onafgebroken op het spoor en zich enkel van menschenvleesch voedende, in de verborgenste schuilplaatsen wisten in te dringen tot opsporing van hun levensonderhoud. Het regiment honden van *Vasco Nunes* alléén vernielde meer dan twee duizend Amerikanen.

In het gevecht van *Caxamalca* was de eerste linie van *Pizarro's* leger zamengesteld uit een' troep honden, die zoo dapper de Peruanen aanvielen, dat het hof van Spanje, dankbaar voor deze heldenfeiten, een besluit nam, waarbij bepaald werd, dat, even als aan de overige troepen, ook aan de honden geregeld soldij zoude worden uitbetaald. Dit had werkelijk plaats, met dien verstande, dat de gelden uitbetaald werden aan den militair, die even zoo als de korporaal, de voeder en oppasser van den hond was.

Jabro verhaalt, dat in een' voormaligen militairen staat in Spanje, gewag gemaakt wordt van eenen dog, *Berecillo* genoemd, die maandelijks aan de kroon twee realen kostte, welke hem, ter belooning zijner goede en trouwe diensten, werden uitbetaald.

Maar niet alleen in de vroegere geschiedenis treft men het gebruik van honden in den oorlog aan; ook de nieuwere levert daarvan voorbeelden op. Zoo werd, onder anderen, een persoon van hoogen rang, die deel uitgemaakt had van de Fransche expeditie naar *St. Domingo*, na den dood van den Kapitein-Generaal *le Clerc*, naar Cuba gezonden, om van daar eene lading honden terug te geleiden van hetzelfde ras, als waarvan eertijds de Spanjaarden zich bediend hadden (*canes alanos*). Hij kocht, op last van den Opperbevelhebber *de Rochambeau*, eenen troep van twee honderd honden; doch werd, zoo wel ten aanzien van het ras als in den prijs, bedrogen. Hij betaalde overdrevene sommen voor beesten, welke hij voor spoorhonden in de bosschen (*boscadores* of *buscadores*) hield, en die niets meer waren dan lage basterdsoorten, door de opkoopers in de straten van *Sant-Jago* opgehaald. Deze hoop, naar *Haïti* vervoerd, werd er aanhoudend geoefend, door ze tegen zwarte gevangenen aan te

(1) *Il a été à Saint Malo; les chiens lui ont mangé les mollets.*

hitsen, met dat gevolg, dat men meende van dezelve genoegzaam partij te kunnen trekken. Het bleek echter, dat men zich daarin bedrogen had.

Het was bij den aanval van eenen afgelegenen heuvel, dat men de proef van deze viervoetige hulphenden nam. De Franschen werden daar teruggedreven. Vergeefs beklommen twee dappere sapeurs den heuvel, tot bij den ingang van het fort. De aanvallers vonden er den dood; terwijl hunne lijken naar beneden geworpen, dadelijk door de honden, die tot slagting der zwarten medegevoerd waren, verslonden werden. Dit voorval deed tot de afdanking der honden besluiten.

Men treft in de geschiedenis van *Daubusson* en *Ducange* door *Bonhours* op het woord *Fumagia* eenige nadere toelichtingen omtrent de, ten oorlog afgerigte, honden.

IETS OVER DE

SEGUNDO STANGEN.

De uitvinding der Segundo Stangen, is van het grootste belang voor de ruitery.

Hunne nauwkeurigheid is bij voldoende proeven, door in het vak kundige mannen erkend en bevestigd. Zij raken bij diegenen in gebruik, die begrijpen, dat het opstangen van het paard eene verbetering behoeft. Waardoor de Segundos voortaan geene meerdere aanbeveling zullen noodig hebben.

Hen, wien de waarde dezer ontdekking, bij niet volkomen slagen, nog niet genoegzaam is gebleken, vermeent men op eene nauwkeurigere opstanging, volgens het daarvan bestaand voorschrift, oplettend te moeten maken. Door het weglaten van neus- of kinriem hiervan afwijkende, stelt men zich aan gevaar bloot. Door het eerste kan het bit in den mond verschuiven, en in plaats van de tong, eenen der kanten van de lagen omvatten. Bij het tweede, eene der scharen tusschen de tanden worden genomen, waardoor in beide gevallen geene gehoorzaamheid van het paard volgt. Dit nadeel van het vatten der schaar, zouden de Segundo's, (echter in mindere graad, door de meerdere doorwerking) met alle regte scharen gemeen hebben, bijaldien zulks niet volkomen door den kinriem werd verholpen. Tot meerdere overtuiging der deugdelijkheid dezer Stangen, kan men de nummers verwisselen, door b. v. aan het paard, de stang van goeden mond gewoon, tot meerdere volmaking van dezelve, die voor zachten mond bepaald te geven, waardoor de juistheid dezer stangen blijken moet.

Ofschoon het hoog of lager hangen der stang, zich naar de inwendige gesteldheid en uiterlijken vorm van den

mond regelt, wijst echter de ondervinding aan, dat de Segundo's iets lager dan de gewone stangen willen geplaatst zijn. Hierdoor wordt eene afscheiding tusschen stang- en trensbit bevorderd, die van 2 à 3 ned. duimen zijn moet, om de stootingen van die twee bitten tegen elkander te vermijden. Ten zij het trensbit iets opwaarts gebogen is, waardoor de afstand verminderen kan, en het trensbit die speling niet zoo veel behoeft, om de tong, door de tongvrijheid van het stangbit, door te laten.

Het is te denken, dat bij aanschaffing van nieuwe stangen voor de Kavallerie, deze uitvinding in aanmerking zal komen, en te wenschen, dat men niet, door eene verkeerd begrepene zuinigheid, of uit geneigdheid voor de eene of andere fantasie model-schaar, de Segundo's uit hun verband brengt, door in, de in gebruik zijnde stangen, vaste bitten met tongvrijheid, volgens Segundo te zetten. Bij de aanneming van slechts een gedeeltelijk goeds, bepaalt men zich in dat geval bij eenen halven maatregel. De gedeelten zijn zoo nauwkeurig door het geheel verbonden, dat de werking voor de verschillende monden, bij de minste afwijking van zijn stelsel, ophoudt dienstig te zijn. Verondersteld, dat men, na verloop van tijd, aan die zelfde aldus veranderde stangen, Segundo-scharen zoude willen plaatsen, dan is men genoodzaakt in twee keeren datgene te doen, wat men in eens had kunnen verrigten, met de onzekere uitkomst, van wederom tot het oude te vervallen, en eene soort van stang te gebruiken voor zes verschillende monden; zonder hier nog het verschil van breedte in aanmerking te willen laten komen.

PLAATS GEHAD HEBBENDE PROMOTIEN, BIJ HET LEGER.

VOLGENS Z^r. M^s. BESLUIT VAN DEN 15^{den} MAART 1832 n°. 49.

1°. Benoemd en aangesteld:

Bij het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs:

Tot directeur der 2de fortificatie-directie, hoofdplaats Deventer, de generaal-majoor E. Evers, directeur der 3de fortificatie-directie;

Tot directeur der 1ste fortificatie-directie, hoofdplaats Utrecht, de kolonel Valter, directeur der 2de fortificatie-directie;

Tot kolonel en directeur der 3de fortificatie-directie, hoofdplaats Vlissingen, de luitenant-kolonel-ingenieur H. Camerlingh;

Tot luitenant-kolonels-ingenieurs, de majoors-ingenieurs J. C. van de Polder en D. Bos;

Tot 1ste kapiteins-ingenieurs, de 2de kapiteins C. W. van Oordt, J. G. W. Merkes en J. E. Duivené;

Tot 2de kapiteins-ingenieurs, de 1ste luitenants-ingenieurs P. Noot, J. Carsten, J. M. Brocx, A. H. Dibbetz en G. A. van Kerkwyk;

Tot 1ste luitenants-ingenieurs, de 2de luitenants-ingenieurs M. Snoeck, C. F. Keer, G. A. J. baron van Randwyck, K. P. Camp, H. G. van Kesteren en A. Canneman; allen van het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs.